

M. Vefa TOROSLU
Serbest Muhasebeci Mali Mütavir

HUKUKSAL ve FİNANSAL AÇIDAN
FACTORING

- **Teorik Boyutu**
- **Hukuksal Boyutu**
- **Vergisel Boyutu**
- **Muhasebe Boyutu**

Geniřletilmiř ve Güncellenmiř
3. Baskı

vedat kitapçılık
İSTANBUL 2011

Yayın No : 241

2011 İstanbul

5846 sayılı yasa uyarınca bu kitabın birinci basısının dijital iletim, CD'ye kayıt, elektronik kitap olarak yayımı ve mevcut veya ileride geliştirilebilecek her türlü araçla çoğaltılması ve yayılması hakları da dahil olmak üzere; 5846 sayılı yasa anlamında çoğaltma, yayma ve diğer tüm yayın hakları yalnızca ve münhasıran VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Kitabın tamamının veya bir kısmının mevcut veya ileride geliştirilebilecek herhangi bir araç veya teknikle çoğaltılması, yayılması ve herhangi bir şekil ve yöntemle ticaret alanına konu edilmesi kesinlikle yasaktır. Aksine hareketler VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'nin burada saklı tutmuş olduğu haklarının ihlali anlamını taşır. VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti. olabilecek tüm hak ihlallerine karşı tüm yasal haklarını kullanmaya, fikri hak ve emeği korumaya kararlıdır.

ISBN: 978-605-4446-04-9

Dizgi & Tasarım : Sami Abbas (0212) 547 48 41
(0532) 433 40 21
e-mail: samiabbas@ttmail.com

Kapak Tasarımı : Murat Ece
mtece30@gmail.com

Baskı : Altan Basım San. Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sitesi 222/A 34200 Bağcılar - İstanbul
Tel.: +90 (212) 629 03 74 Fax.: +90 (212) 629 03 76

Cilt : Derya Mücellit
(0212) 501 02 72

**VEDAT KİTAPÇILIK
BASIM YAYIM DAĞITIM LTD. ŞTİ.**

Sultanahmet Mağaza : Klodfarer Cad. No: 35/A
Sultanahmet / İSTANBUL
Tel.: (0212) 516 68 39 - 516 68 49
Fax: (0212) 516 68 36

Şişli Mağaza : Abide-i Hürriyet Cad. No: 207
Şişli / İSTANBUL
Tel.: (0212) 240 12 54 - 240 12 58
Fax: (0212) 240 12 67
www.vedatkitapcilik.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	V
İçindekiler	VII
Kısaltmalar.....	XXXV

BİRİNCİ KISIM GENEL OLARAK FACTORING

BİRİNCİ BÖLÜM FACTORING HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. FACTORING'IN TANIMI	1
1.2. FACTORING İŞLEMİNİN TARAFLARI	8
1.2.1. Factor.....	8
1.2.2. Satıcı Firma.....	8
1.2.3. Borçlu Firma.....	8
1.2.4. Muhabir Factor.....	8
1.3. FACTORING İŞLEMİNİN FONKSİYONLARI	9
1.3.1. Finansman Fonksiyonu.....	10
1.3.2. Hizmet Fonksiyonu.....	11
1.3.3. Teminat Fonksiyonu.....	13
1.4. FACTORING İŞLEMİNİN KOŞULLARI	15
1.4.1. Süreklilik Koşulu.....	15
1.4.2. Bütünlük Koşulu.....	15
1.4.3. Satış Öncesi Bilgi Verme Koşulu	15
1.4.4. Temlik Öncesi Bilgi Verme Koşulu.....	16
1.5. FACTORING SİSTEMİNİN İŞLEYİŞİ	16
1.5.1. Yurtiçi Factoring Sisteminin İşleyişi	16
1.5.2. Uluslararası Factoring Sisteminin İşleyişi.....	17
1.6. FACTORING İŞLEMİNİN SATICI FİRMAYA ETKİLERİ	19
1.6.1. Likidite Etkisi.....	19
1.6.2. Kredi İhtiyacına Etkisi.....	19

1.6.3. Hizmet Fonksiyonunun Etkisi.....	19
1.6.4. İhracat Kredi Sigortası Etkisi.....	20
1.6.5. Pazarlama Fonksiyonuna Etkisi	20
1.6.6. Bilanço Yapısına Etkisi.....	21
1.6.7. Kârlılık Etkisi.....	22
1.6.8. Organizasyon Yapısına Etkisi.....	22

İKİNCİ BÖLÜM
FACTORING İŞLEMİNİN ÇEŞİTLERİ

2.1. GERÇEK OLMA DURUMUNA GÖRE	24
2.1.1. Gerçek (Tam) Factoring.....	24
2.1.2. Gerçek Olmayan Factoring.....	25
2.2. YAPILDIĞI YER DURUMUNA GÖRE	26
2.2.1. Yurtiçi Factoring.....	26
2.2.2. Uluslararası Factoring.....	26
2.2.2.1. İhracat Factoringi.....	27
2.2.2.2. İthalat Factoringi.....	28
2.2.2.2.1. İthalatın Factor Tarafından Finanse Edilmesi	29
2.2.2.2.2. İthalat Borcunun Factore Devredilmesi	31
2.3. RİSKİN YÜKLENİMİ DURUMUNA GÖRE	32
2.3.1. Rücu Edilemez Factoring.....	32
2.3.2. Rücu Edilebilir Factoring.....	32
2.4. ÖDEME ZAMANINA GÖRE	33
2.4.1. Ön Ödemeli Factoring.....	33
2.4.2. Vadede Ödemeli Factoring.....	33
2.5. BİLDİRİM DURUMUNA GÖRE	33
2.5.1. Bildirimli Factoring.....	33
2.5.2. Bildirimsiz Factoring.....	34
2.6. DİĞER FACTORİNG ÇEŞİTLERİ	35
2.6.1. Geleneksel Factoring.....	35
2.6.2. Acente Factoringi.....	36
2.6.3. Toptan Factoring.....	37
2.6.4. Fatura İskontosu.....	38
2.6.5. Vade Factoringi.....	41
2.7. FACTORİNG ÇEŞİTLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM FACTORING İŞLEMİNDE RİSKLER VE MALİYETLER

3.1. YURTIÇİ FACTORING İŞLEMİNDE RİSKLER.....	42
3.1.1. Satıcı Firma ile İlgili Riskler.....	42
3.1.1.1. Satıcı Firmanın Sürekliliği	42
3.1.1.2. Satın Alınacak Olan Alacakların Kalitesi.....	42
3.1.2. Borçlu Firma ile İlgili Riskler	43
3.1.3. Ülke Riski.....	44
3.1.3.1. Politik Risk.....	44
3.1.3.2. Transfer Riski.....	45
3.1.3.3. Ticari Risk.....	45
3.1.4. Kur Riski.....	45
3.2. FACTORING İŞLEMİNDE RİSK DEĞERLENDİRİLMESİ.....	46
3.2.1. Satıcı Firmanın Risk Değerlendirmesi	46
3.2.2. Müşteri Riski Değerlendirmesi	47
3.3. FACTORING İŞLEMİNDE MALİYETLER	48
3.3.1. Factoring Komisyonu.....	49
3.3.2. Factoring Finansman Faizi.....	50
3.3.2.1. Borçlu Cari Yöntemi.....	51
3.3.2.2. İskonto Yöntemi.....	51
3.3.2.2.1. İç İskonto Yöntemi.....	51
3.3.2.2.2. Dış İskonto Yöntemi	52
3.4. FACTORING İŞLEMİNDE MALİYETLER İLE İLGİLİ ÖRNEK ..	53
3.4.1. Borçlu Cari Yöntemi.....	53
3.4.2. Dış İskonto Yöntemi.....	54
3.4.3. Yöntemler Arası Karşılaştırma.....	55

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM FACTORING İŞLEMİNİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

4.1. FACTORING İŞLEMİNİN AVANTAJLARI.....	56
4.1.1. Factor Açısından Avantajlar.....	56
4.1.2. Satıcı Firma Açısından Avantajlar.....	56
4.1.3. Alıcı Firma Açısından Avantajlar	58
4.1.4. Muhabir Factor Açısından Avantajlar.....	59
4.1.5. Ülke Ekonomisi Açısından Avantajlar	59

4.2. FACTORING İŞLEMİNİN DEZAVANTAJLARI	60
4.2.1. Factor Açısından Dezavantajlar.....	60
4.2.2. Satıcı Firma Açısından Dezavantajlar	61

BEŞİNCİ BÖLÜM
FACTORING ŞİRKETLERİNDE FON YÖNETİMİ

5.1. FACTORING ŞİRKETLERİNİN FON KAYNAKLARI	62
5.1.1. Özsermaye.....	62
5.1.2. Otofinsanman.....	62
5.1.3. Yabancı Kaynaklar.....	63
5.1.3.1. Krediler.....	63
5.1.3.2. Tahvil İhracı.....	64
5.1.3.3. Finansman Bonusu İhracı.....	68
5.1.3.4. Halka Açılma.....	69
5.2. FACTORING ŞİRKETLERİNDE FİYATLAMA	73
5.2.1. Komisyon Oranı.....	73
5.2.2. Finansman Faizi Oranı.....	74

ALTINCI BÖLÜM
ULUSLARARASI FACTORING

6.1. ULUSLARARASI FACTORING YÖNTEMLERİ	75
6.1.1. Çift Factor ile Factoring.....	75
6.1.2. Direkt İthalat Factoringi.....	77
6.1.3. Direkt İhracat Factoringi.....	78
6.1.4. Zincirleme Factoring.....	79
6.2. ULUSLARARASI FACTORING ZİNCİRLERİ	81
6.2.1. Açık Factoring Zinciri.....	82
6.2.2. Kapalı Factoring Zinciri.....	83
6.3. ULUSLARARASI FACTORING'DE MUHABİRLİK İLİŞKİLERİ ..	84
6.3.1. Uluslararası Muhabir İlişkilerinin Oluşturulması	84
6.3.2. Muhabir İlişkilerinde Dikkat Edilmesi Gerekli Hususlar	84
6.4. ULUSLARARASI FACTORING İŞLEMLERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	84

YEDİNCİ BÖLÜM
FACTORING VE DIŞ TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİ

7.1. GENEL AÇIKLAMA	86
7.2. PEŞİN ÖDEME (CASH PAYMENT)	87
7.2.1. Peşin Ödeme Şeklinin Tanımı.....	87
7.2.2. Peşin Ödeme Şeklinin İşleyişi.....	88
7.2.3. Peşin Ödeme Şeklinin Yöntemleri.....	89
7.2.3.1. Havale Şeklinde Ödeme.....	89
7.2.3.2. Nakit Ödeme.....	89
7.2.3.3. Prefinansman.....	89
7.2.3.4. Red Clause Akreditif.....	90
7.3. MAL MUKABİLİ ÖDEME (CASH AGAINST GOODS)	90
7.3.1. Mal Mukabili Ödeme Şeklinin Tanımı	90
7.3.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinin İşleyişi	91
7.4. VESAİK MUKABİLİ ÖDEME (CASH AGAINST DOCUMENTS) ..	92
7.4.1. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinin Tanımı	92
7.4.2. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinin İşleyişi	95
7.5. KABUL KREDİLİ ÖDEME (ACCEPTANCE CREDITS)	97
7.5.1. Kabul Kredili Ödeme Şeklinin Tanımı.....	97
7.5.2. Kabul Kredili Ödeme Şeklinin İşleyişi	98
7.6. AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDIT -	
DOCUMENTARY CREDIT)	99
7.6.1. Akreditifin Tanımı.....	99
7.6.2. Akreditifin Fonksiyonları.....	101
7.6.2.1. Teminat Fonksiyonu.....	101
7.6.2.2. Ödeme Fonksiyonu.....	102
7.6.2.3. Kredi Fonksiyonu.....	102
7.6.3. Akreditifte Taraflar.....	103
7.6.3.1. Akreditif Amiri (Applicant, Orderer, Principal).....	103
7.6.3.2. Akreditif Lehtarı (Beneficiary).....	103
7.6.3.3. Amir Banka (Opening Bank, Issuing Bank)	104
7.6.3.4. Aracı Banka (Intermediary Bank).....	105
7.6.3.4.1. İhbar Bankası (Advising Bank)	105
7.6.3.4.2. Teyit Bankası (Confirming Bank).....	106
7.6.3.4.3. Ödeme Bankası (Paying Bank).....	106
7.6.3.4.4. Kabul Bankası (Accepting Bank)	106
7.6.3.4.5. İştira Bankası (Negotiating Bank)	107

7.6.3.4.6. Rambursman Bankası (Reimbursing Bank).....	107
7.6.4. Akreditifte Süreler.....	108
7.6.4.1. Akreditif Vadesi (Expiry Date).....	108
7.6.4.2. Yükleme Vadesi (Latest Date of Ahpment).....	108
7.6.4.3. İbraz Süresi (Documant Presentation Priod).....	108
7.6.4.4. Ödeme Vadesi (Maturity Date).....	108
7.6.5. Akreditif Türleri.....	109
7.6.5.1. Akreditiften Dönme Hakkına Göre	109
7.6.5.1.1. Dönülemez Akreditif (Irrevocable L/C).....	109
7.6.5.1.2. Dönülebilir Akreditif (Revocable L/C).....	109
7.6.5.2. Teyit Durumuna Göre	110
7.6.5.2.1. Teyitli Akreditif (Confirmed L/C).....	110
7.6.5.2.2. Teyitsiz Akreditif (Unconformed L/C)	111
7.6.5.3. Süreklilik Durumuna Göre	111
7.6.5.3.1. Adi Akreditif (Fixed L/C)	111
7.6.5.3.2. Rotatif (Döner) Akreditif (Revolving L/C).....	111
7.6.5.4. Devredilebilme Durumuna Göre	112
7.6.5.4.1. Devredilebilir Akreditif (Transferable L/C).....	112
7.6.5.4.2. Nakledilebilir Akreditif	112
7.6.5.5. Kısımlara Bölünebilme Durumun Göre	113
7.6.5.5.1. Bölünebilir Akreditif (Divisible L/C)	113
7.6.5.5.2. Bölünemeyen Akreditif (Indivisible L/C).....	113
7.6.5.6. Ödeme Biçimine Göre.....	113
7.6.5.6.1. İbrazında Ödemeli Akreditif (Sight L/C).....	113
7.6.5.6.2. Vadeli Akreditif (Deferred Payment L/C).....	114
7.6.5.6.3. Kabul Kredili Akreditif (Acceptance L/C)	114
7.6.5.7. Sürelerine Göre.....	115
7.6.5.7.1. Süreli Akreditif (Term L/C)	115
7.6.5.7.2. Süresiz Akreditif (Indefinitely L/C)	115
7.6.5.8. Özellikli Akreditifler.....	115
7.6.5.8.1. Karşılıklı Akreditif (Back to Back L/C)	115
7.6.5.8.2. Red Clause Akreditif (Red Clause L/C)	116
7.6.5.8.3. Green Clause Akreditif (Green Clause L/C).....	116
7.6.5.8.4. Stand-by Akreditif (Stand-by L/C)	117
7.6.6. Akreditiflerin İşleyiş Süreci.....	117

SEKİZİNCİ BÖLÜM
FACTORING VE DİĞER FİNANSAL TEKNİKLER

8.1. FACTORING'İN DİĞER FİNANSAL TEKNİKLER İLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	119
8.1.1. Senet Karşılığı Kredi ile Karşılaştırma	119
8.1.2. Senet İskonto ve İştirası ile Karşılaştırma.....	119
8.1.3. Temlik Kredisi ile Karşılaştırma	120
8.1.4. Forfaiting ile Karşılaştırma.....	121
8.1.5. Kredi Sigortası ile Karşılaştırma	123
8.1.6. İkrazat İşlemleri ile Karşılaştırma.....	123
8.1.7. Leasing ile Karşılaştırma.....	124
8.1.8. Akreditif ile Karşılaştırma.....	124
8.2. FACTORING VE BANKA KREDİSİ KARŞILAŞTIRILMASINA ÖRNEK UYGULAMA.....	125

İKİNCİ KISIM
DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE FACTORING

BİRİNCİ BÖLÜM
DÜNYADA FACTORING

1.1. FACTORING'İN TARİHÇESİ.....	129
1.2. DÜNYADA FACTORING'İN GELİŞİMİ	134
1.3. BAZI ÜLKELERDE FACTORING UYGULAMALARI.....	137
1.3.1. Almanya.....	137
1.3.2. Amerika Birleşik Devletleri.....	138
1.3.3. Avusturya.....	138
1.3.4. Belçika.....	138
1.3.5. Hollanda.....	139
1.3.6. İngiltere.....	139
1.3.7. İsviçre.....	140
1.3.8. İtalya.....	140
1.3.9. Japonya.....	141
1.4. ULUSLARARASI FACTORING KONVANSİYONU.....	142
1.4.1. Genel Açıklama.....	142
1.4.2. Konvansiyonun Uygulama Alanı.....	143
1.4.3. Uluslararası Factoring Sözleşmesinin Tarafları	143
1.4.4. Uluslararası Factoringde Uygulanacak Hükümler	143

**İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE’DE FACTORİNG**

2.1. TÜRKİYE’DE FACTORİNG’İN GELİŞİMİ	145
2.2. TÜRKİYE’DE FACTORİNG İŞLEMİNDE ALINAN TEMİNATLAR	148
2.2.1. Kefalet.....	148
2.2.1.1. Kefaletin Tanımı.....	148
2.2.1.2. Kefalet Akdinin Nitelikleri.....	149
2.2.1.2.1. Fer’ilik (Artçılık - Bağlılık) İlkesi	149
2.2.1.2.2. Talilik (İkinci Derecede Oluş) İlkesi	150
2.2.1.2.3. Tazminat Yükümlülüğü İlkesi	150
2.2.1.3. Kefalet Akdinin Şartları.....	150
2.2.1.3.1. Mevcut ve Geçerli Bir Borcun Bulunması	150
2.2.1.3.2. Kefalet Sözleşmesinin Yazılı Şekilde Yapılması..	150
2.2.1.4. Kefalette Eşin Rızası.....	151
2.2.1.5. Kefalet Türleri.....	151
2.2.1.5.1. Adi Kefalet.....	151
2.2.1.5.2. Müteselsil Kefalet.....	152
2.2.1.5.3. Birlikte Kefalet.....	152
2.2.1.5.4. Kefile Kefalet.....	153
2.2.1.5.5. Rücua Kefalet.....	153
2.2.1.6. Kefilin Sorumluluğunun Kapsamı.....	153
2.2.1.7. Kefil ile Alacaklı Arasındaki İlişki.....	154
2.2.1.7.1. Kefilin Takibi	154
2.2.1.7.2. Def’iler.....	154
2.2.1.7.3. Alacaklının Özen Gösterme Borcu	155
2.2.1.7.4. Alacaklının Rehin ve Borç Senetlerini Teslim Yükümlülüğü.....	155
2.2.1.7.5. Kefilin Ödemenin Kabulünü İsteme Hakkı	155
2.2.1.8. Kefil ile Borçlu Arasındaki İlişki	155
2.2.1.8.1. Borçludan Teminat İstemek	155
2.2.1.8.2. Kefilin Rücu Hakkı	156
2.2.1.8.3. Kefilin Bildirim Yükümlülüğü	156
2.2.1.9. Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	156
2.2.1.9.1. Kanun Gereği Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	156
2.2.1.9.2. Kefaletten Dönme	157

2.2.1.9.3. Süreli Kefalette Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	157
2.2.1.9.4. Süreli Olmayan Kefalette Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi	157
2.2.1.9.5. Çalışanlara Kefalette Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi	158
2.2.2. İpotek.....	158
2.2.2.1. İpoteğin Tanımı.....	158
2.2.2.2. İpoteğin Özellikleri.....	159
2.2.2.3. İpoteğin Şekli.....	160
2.2.2.4. İpotek Çeşitleri.....	160
2.2.2.5. İpotekte Derece/Sıra Sistemi.....	161
2.2.2.6. İpoteğin Alacaklıya Sağladığı Güvencenin Kapsamı.....	163
2.2.3. Menkul Rehni.....	163
2.2.3.1. Menkul Rehni Kavramı	163
2.2.3.2. Taşınır Rehnine Konu Alacaklar	164
2.2.3.3. Menkul Rehninin İlkeleri	165
2.2.3.3.1. Alacağa Bağlılık İlkesi.....	165
2.2.3.3.2. Aleniyet İlkesi	166
2.2.3.3.3. Kamu Güveni İlkesi	166
2.2.3.3.4. Belirlilik İlkesi	167
2.2.3.3.5. Güvencenin Bölünmezliği İlkesi.....	168
2.2.3.3.6. Öncelik İlkesi	168
2.2.3.4. Menkul Rehninin Çeşitleri	169
2.2.3.4.1. Teslim Koşullu Taşınır Mal Rehni	169
2.2.3.4.2. Teslim Koşullu Olmayan Taşınır Mal Rehni	169
2.2.3.4.2.1. Hayvan Rehni	169
2.2.3.4.2.2. Hapis Hakkı.....	169
2.2.3.4.2.3. Haklar ve Alacaklar Üzerinde Rehin	170
2.2.3.4.2.4. Rehinli Tahvilat	170
2.2.3.4.2.5. Gemi İpoteği.....	170
2.2.3.4.2.6. Hava Aracı İpoteği.....	171
2.2.3.4.2.7. Maden Cevheri Rehni.....	171
2.2.3.4.2.8. Kamu Alacaklarına İlişkin Yasal Rehin Hakkı.....	172
2.2.3.4.2.9. Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Lehine Tanınan Rehin Hakkı	172

2.2.3.4.2.10.Motorlu Araç Rehni	172
2.2.3.4.2.11.Ticari İşletme Rehni	172
2.2.3.5. Menkul Rehninin Sona Ermesi	173
2.2.3.6. Menkul Rehninde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	174
2.2.3.7. Menkul Rehninin Paraya Çevrilmesi	176
2.2.4. Ticari İşletme Rehni.....	177
2.2.4.1. Rehin Kavramı.....	178
2.2.4.2. Ticari İşletme Rehninin Amacı.....	178
2.2.4.3. Ticari İşletme Rehni Sözleşmesi	179
2.2.4.3.1. Sözleşmenin Tarafları.....	179
2.2.4.3.2. Sözleşmenin Şekli	179
2.2.4.3.3. Sözleşmenin Kapsamı	180
2.2.4.4. Rehin Hakkının Doğumu.....	180
2.2.4.5. İşletme Sahibinin Kullanım Yetkisi ve Rehin Konusunun Değerinin Korunması.....	181
2.2.4.6. Rehin Hakkının Üçüncü Kişilere Karşı İleri Sürülmesi	182
2.2.4.7. Rehinin Son Bulması.....	182
2.2.4.8. Ticari İşletme Rehninin Paraya Çevrilmesi.....	183
2.2.5. Teminat Mektubu.....	184
2.2.5.1. Teminat Mektubunun Tanımı	184
2.2.5.2. Teminat Mektubunun Tarafları	184
2.2.5.3. Teminat Mektubunun Çeşitleri	185
2.2.5.3.1. Biçimine Göre Teminat Mektupları	185
2.2.5.3.1.1. Geçici Teminat Mektupları.....	185
2.2.5.3.1.2. Kesin Teminat Mektupları	185
2.2.5.3.1.3. Avans Teminat Mektupları	185
2.2.5.3.1.4. Serbest Konulu Teminat Mektupları	186
2.2.5.3.2. Süresine Göre Teminat Mektupları	186
2.2.5.3.2.1. Süresiz Teminat Mektupları	186
2.2.5.3.2.2. Süreli Teminat Mektupları.....	186
2.2.5.3.3. Limitlerine Göre Teminat Mektupları.....	186
2.2.5.3.3.1. Limit İçi Teminat Mektupları	186
2.2.5.3.3.2. Limit Dışı Teminat Mektupları	187
2.2.5.3.4. Karşılık Yönünden Teminat Mektupları	187
2.2.5.3.4.1. Yabancı Bankalar Kontrgarantisi..... ile Verilen Teminat Mektupları.....	187
2.2.5.3.4.2. Şahsi Teminat Karşılığı Verilen Teminat Mektupları	187

2.2.5.3.4.3. Maddi Teminat Karşılığı Verilen Teminat Mektupları.....	188
2.2.5.4. Teminat Mektubunun Özel Hukuktaki Yeri.....	188
2.2.6. Kıymetli Evrak.....	189
2.3. FACTORING İŞEMİNDE KULLANILAN BELGELER	190
2.3.1. Factoring Sözleşmesi.....	190
2.3.2. Temlik Sözleşmesi.....	190
2.3.3. Kefalet Sözleşmesi.....	190
2.3.4. Alacak Bildirim Formu.....	191
2.3.5. Limit Onay Bildirimi.....	191
2.3.6. Fatura Alış Bordrosu.....	191
2.3.7. Çek Giriş Bordrosu.....	191
2.3.8. Senet Giriş Bordrosu.....	192
2.3.9. Fatura Etiketleri.....	192
2.3.10. Ticari Fatura.....	192
2.3.11. Hesap Özeti.....	192
2.4. TÜRKİYE'DE FACTORING VE KOBİLER	192
2.4.1. Küçük ve Orta Boy İşletme (KOBİ) Tanımı	192
2.4.2. KOBİ'lerin Avantajları ve Dezavantajları	196
2.4.2.1. KOBİ'lerin Avantajları	196
2.4.2.2. KOBİ'lerin Dezavantajları.....	197
2.4.3. Türkiye'de Factoringin KOBİ'lere Etkisi.....	199

ÜÇÜNCÜ KISIM

TÜRKİYE'DE FACTORING MEVZUATI

BİRİNCİ BÖLÜM

FACTORING İLE İLGİLİ ESAS MEVZUAT

1.1. FACTORING İŞLEMİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	203
1.1.1. Factoring Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	203
1.1.2. Factoring Sözleşmesinin İçeriği	206
1.1.2.1. Genel Açıklama.....	206
1.1.2.2. Sözleşmenin Tarafları	206
1.1.2.3. Sözleşmenin Şekli.....	207
1.1.2.4. Sözleşmenin Konusu.....	207
1.1.2.5. Tarafların Yükümlülükleri	211
1.1.2.5.1. Satıcı Firmanın Yükümlülükleri.....	211

1.1.2.5.2. Factoring Şirketinin Yükümlülükleri	211
1.1.2.6. Sözleşmenin Sona Ermesi	212
1.1.2.6.1. Sözleşmenin Karşılıklı Anlaşma ile Sona Ermesi.....	212
1.1.2.6.2. Sözleşme Süresinin Dolması.....	212
1.1.2.6.3. Satıcı Firmanın İflası.....	213
1.1.2.6.4. Factoring Şirketinin İflası	213
1.1.2.6.5. Sözleşmenin Fesihle Sona Ermesi	213
1.1.2.6.6. İmkansızlık	213
1.2. ÖDÜNÇ PARA VERME İŞLEMLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME.....	214
1.2.1. Kararnamenin Amacı ve Kapsamı	214
1.2.2. Kuruluş ve Faaliyet Şartları.....	215
1.2.3. Düzenleme Yetkisi.....	215
1.2.4. İşlem Yasakları.....	216
1.2.5. Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi	216
1.3. FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİNİN KURULUŞ VE FAALİYET ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK.....	216
1.3.1. Genel Açıklama.....	216
1.3.2. Factoring Şirketlerinin Kuruluş Şartları	218
1.3.3. Factoring Şirketlerinin Kurucularının Nitelikleri.....	218
1.3.4. Factoring Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet İzni Almaları.....	219
1.3.5. Factoring Şirketlerinin Şube ve Temsilcilik Açmaları	220
1.3.6. Factoring Şirketlerinde Ana Sözleşme Değişikliği ve Hisse Devri .	222
1.3.7. Factoring Şirketlerinin Faaliyetlerinde Sınırlamalar	223
1.3.8. Factoring Şirketlerinde İşlem Sınırı	225
1.3.9. Factoring Şirketlerinde Muhasebe, Raporlama ve Denetim	227
1.3.10. Factoring Şirketlerinin Sona Ermesi.....	228
1.4. FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİNCE ALACAKLARI İÇİN AYRILACAK KARŞILIKLARA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ.....	229
1.4.1. Özel Karlılıklar ve Genel Karşılıklar	230
1.4.1.1. Özel Karşılıklar.....	230
1.4.1.2. Genel Karşılıklar.....	230
1.4.1.3. Özel ve Genel Karşılıkların İzlenmesi	230
1.4.2. Teminatlar.....	231
1.4.2.1. Birinci Grup Teminatlar	231

1.4.2.2. İkinci Grup Teminatlar	232
1.4.2.3. Üçüncü Grup Teminatlar	233
1.4.2.4. Dördüncü Grup Teminatlar.....	233
1.4.3. Teminatların Özel Karşılıkların Hesaplanmasında Dikkate Alınması.....	233

İKİNCİ BÖLÜM FACTORING İLE İLGİLİ DİĞER MEVZUAT

2.1. BORÇLAR KANUNU.....	235
2.1.1. Genel Açıklama.....	235
2.1.2. Alacağın Temliki.....	236
2.1.2.1. Alacağın Temlikinin Tanımı	236
2.1.2.2. Alacağın Temlikinin Konusu	237
2.1.2.3. Alacağın Temlikinin Tarafları.....	238
2.1.2.3.1. Temlik Eden	238
2.1.2.3.2. Temellük Eden	239
2.1.2.4. Alacağın Temlikinin Hukuki Niteliği.....	239
2.1.2.4.1. Alacağın Temliki Hukuki Bir İşlemdir	239
2.1.2.4.2. Alacağın Temliki Bir Tasarruf İşlemdir.....	239
2.1.2.4.3. Alacağın Temliki Sözleşmeye Dayalı Bir İşlemdir.....	240
2.1.2.4.4. Alacağın Temliki Sebebe Bağlı Bir İşlemdir.....	240
2.1.2.5. Alacağın Temlikinin Çeşitleri.....	241
2.1.2.5.1. Doğuş Şekline Göre Alacağın Temliki	241
2.1.2.5.1.1. Kanuni Temlik	241
2.1.2.5.1.2. Kazai Temlik	241
2.1.2.5.1.3. Akdi (Rızai-İradi) Temlik.....	241
2.1.2.5.2. Amacına Göre Alacağın Temliki	242
2.1.2.5.2.1. Tahsil Amaçlı Temlik	242
2.1.2.5.2.2. Teminat Amaçlı Temlik.....	242
2.1.2.5.2.3. Ödeme Amaçlı Temlik.....	242
2.1.2.5.2.4. Bağış Amaçlı Temlik	243
2.1.2.5.3. İvaz Durumuna Göre Alacağın Temliki.....	243
2.1.2.5.3.1. İvazlı Temlik.....	243
2.1.2.5.3.2. İvazsız Temlik.....	243
2.1.2.6. Akdi Temlikin Şartları.....	243

2.1.2.6.1. Doğmuş veya Doğacak Bir Alacağın Var Olması	244
2.1.2.6.2. Yazılı Sözleşme Zorunluluğu	244
2.1.2.6.3. Temlikin Yasaklanmamış Olması	245
2.1.2.7. Temlikin Hukuki Sonuçları	24
2.1.2.7.1. Temlikin Kapsamı	245
2.1.2.7.2. Borçlunun Hukuki Durumu	246
2.1.2.7.2.1. İyi Niyetle Önceki Alacaklıya Ödeme	246
2.1.2.7.2.2. Anlaşmazlık Halinde Alacağın Mahkemeye Yatırılması	246
2.1.2.7.2.3. Def'i ve İtirazların İleri Sürülebilmesi	247
2.1.2.7.3. Temlik Edenin Sorumluluğu	247
2.1.2.7.3.1. Alacağın Varlığından Sorumluluk ...	248
2.1.2.7.3.2. Borçlunun Ödeme Güçsüzlüğünden Sorumluluk	248
2.1.2.7.3.3. Sorumluluğun Kapsamı	248
2.1.2.7.3.4. İfa Amacıyla Temlik	249
2.1.2.7.4. Üçüncü Kişinin Hukuki Durumu	249
2.2. TÜRK TİCARET KANUNU	249
2.2.1. Şirketler Hukuku	250
2.2.2. Kıymetli Evrak Hukuku	250
2.2.2.1. Kıymetli Evrak Kavramı	251
2.2.2.2. Kıymetli Evrakın Tanımı ve Unsurları	251
2.2.2.3. Kıymetli Evrakın Özellikleri	254
2.2.2.3.1. Kıymetli Evrak Bir Senettir	254
2.2.2.3.2. Kıymetli Evrakın İçerdiği Hak Para ile Ölçülebilen Değere Sahip Olmalıdır	254
2.2.2.3.3. Kıymetli Evrakın İçerdiği Hak Başkasına Devredilebilir	254
2.2.2.3.4. Kıymetli Evrakta Hak ile Senet Arasında Kuvvetli Bir Bağ Vardır	255
2.2.2.3.5. Kıymetli Evrak Doğumuna Neden Olan Olaydan Soyut Bir Senettir	255
2.2.2.3.6. Kıymetli Evrak Özel Şekil Şartlarına Bağlıdır ...	256
2.2.2.3.7. Kıymetli Evrakta Tip Sınırlaması	256
2.2.2.4. Kıymetli Evrakın Adi Senetten Farkları	257
2.2.2.5. Evraksız Kıymetli Evrak	258
2.2.2.6. Kıymetli Evrakın Sınıflandırılması	258

2.2.2.6.1. Kıymetli Evrakın İçerdiği Hakkın Türü	
Bakımından Sınıflandırılması	258
2.2.2.6.1.1. Alacak Senetleri	259
2.2.2.6.1.2. Emtia Senetleri	259
2.2.2.6.1.3. Ortaklık Senetleri	260
2.2.2.6.1.4. Eşya Hukuku Senetleri	260
2.2.2.6.2. Kıymetli Evrakın Devir Şekli Bakımından	
Sınıflandırılması	260
2.2.2.6.2.1. Nama Yazılı Kıymetli Evrak	261
2.2.2.6.2.2. Emre Yazılı Kıymetli Evrak	262
2.2.2.6.2.3. Hamiline Yazılı Kıymetli Evrak	263
2.2.2.7. Kıymetli Evrakın Nevi Değişirmesi (Tahvil)	265
2.2.2.8. Kıymetli Evrakın Ziyat ve İptali	265
2.2.2.8.1. Genel Açıklama	265
2.2.2.8.2. Zayı Olma Kavramı ve İptal Davasının Amacı ..	266
2.2.2.8.3. İptal Davası Açmanın Şartları	266
2.2.2.8.3.1. Senedin Zayı Olması	266
2.2.2.8.3.2. Senette Yer Alan Hakkın Halen	
Mevcut Olması	267
2.2.2.8.3.3. İptal İsteyenin Hak Sahibi Olması ..	267
2.2.2.8.3.4. Senedin Zilyetliğinin Yeniden	
Kazanılmasının Mümkün	
Olmaması	267
2.2.2.8.3.5. Senedin Kanunen İptali Mümkün	
Senetlerden Olması	267
2.2.2.8.4. Kıymetli Evrakın Türlerine Göre İptal Yöntemi.	267
2.2.2.8.4.1. Nama Yazılı Kıymetli Evrakın İptali	267
2.2.2.8.4.2. Emre Yazılı Kıymetli Evrakın İptali	269
2.2.2.8.4.3. Hamiline Yazılı Kıymetli Evrakın	
İptali	270
2.2.2.9. Kambiyo Senetleri (Ticari Senetler)	271
2.2.2.9.1. Genel Olarak Kambiyo Senetleri	271
2.2.2.9.2. Kambiyo Senetlerinin Tanımı	272
2.2.2.9.3. Kambiyo Senetlerinin Çeşitleri	272
2.2.2.9.3.1. Poliçe	273
2.2.2.9.3.2. Bono (Emre Yazılı Senet)	273
2.2.2.9.3.3. Çek	274
2.2.2.9.4. Kambiyo Senetlerinin Ekonomik Fonksiyonları.	274

2.2.2.9.4.1. Ödeme Fonksiyonu	274
2.2.2.9.4.2. Kredi Fonksiyonu.....	275
2.2.2.9.4.3. Teminat Fonksiyonu.....	275
2.2.2.9.5. Kambiyo Senetlerinin Özellikleri.....	276
2.2.2.9.5.1. Kambiyo Senetleri İbraz Senetleridir	276
2.2.2.9.5.2. Kambiyo Senetleri Mücerret (Soyut) Senetlerdir	276
2.2.2.9.5.3. Kambiyo Senetleri Alacak Hakkı İçeren Senetlerdir	277
2.2.2.9.5.4. Kambiyo Senetlerinde Mütessesil Sorumluluk Prensibi Geçerlidir.....	277
2.2.2.9.5.5. Kambiyo Senetleri Şekil Şartına Tabidir.....	277
2.2.2.9.5.6. Kambiyo Senetleri Kanunen Emre Yazılı Senetlerdir	278
2.2.2.9.5.7. Kambiyo Senetlerinde İmzaların Bağımsızlığı İlkesi Geçerlidir	278
2.2.2.9.5.8. Kambiyo Senetlerinde Özel Hükümler Uygulanır.....	279
2.2.2.9.5.9. Kambiyo Senetleri Özel İcra Takibi Kurallarına Tabidir	279
2.2.2.9.5.10.Kambiyo Senetleri Uluslararası Nitelikte Senetlerdir	280
2.2.2.9.6. Kambiyo Senetlerinde Ehliyet, İmza ve Temsil..	280
2.2.2.9.6.1. Kambiyo Senetlerinde Ehliyet	280
2.2.2.9.6.2. Kambiyo Senetlerinde İmza.....	282
2.2.2.9.6.3. Kambiyo Senetlerinde Temsil	283
2.2.2.9.7. Poliçe.....	286
2.2.2.9.7.1. Poliçenin Tanımı	286
2.2.2.9.7.2. Poliçenin Tarafları.....	287
2.2.2.9.7.3. Poliçenin Unsurları	288
2.2.2.9.7.4. Açık Poliçe	289
2.2.2.9.7.5. İkametgahlı ve Adresli Poliçeler.....	289
2.2.2.9.7.6. Poliçede İmzaların Bağımsızlığı İlkesi	290
2.2.2.9.7.7. Poliçede Kabul	290
2.2.2.9.7.8. Poliçede Aval	292
2.2.2.9.7.9. Poliçede Vade	292

2.2.2.9.7.10.Poliçenin Devri.....	293
2.2.2.9.7.11.Poliçede Ödeme	293
2.2.2.9.7.12.Poliçede Araya Girme	294
2.2.2.9.8. Bono (Emre Yazılı Senet).....	295
2.2.2.9.8.1. Bononun Tanımı	295
2.2.2.9.8.2. Bononun Unsurları	295
2.2.2.9.8.3. Bonoyu Düzenleyenin Sorumluluğu	296
2.2.2.9.8.4. Bonoda Hak Sahibi.....	297
2.2.2.9.8.5. Bonoya Uygulanacak Poliçe Hükümleri.....	297
2.2.2.9.9. Çek.....	297
2.2.2.9.9.1. Çekin Tanımı	298
2.2.2.9.9.2. Çekin Unsurları.....	298
2.2.2.9.9.3. Çekte Yazılmayacak Kayıtlar	298
2.2.2.9.9.4. Türk Hukukunda Çek Düzenleme Şartları	299
2.2.2.9.9.5. Çekte Hak Sahibi	299
2.2.2.9.9.6. Çekte Vade ve İbraz Süreleri.....	300
2.2.2.9.9.7. Çekten Cayma.....	301
2.2.2.9.9.8. Çekte Ödeme Yasağı.....	301
2.2.2.9.9.9. Keşidecinin Ölümü ve İflası.....	301
2.2.2.9.9.10.Kambiyo Senetlerinin Devri.....	301
2.2.2.9.9.11.Kambiyo Senetlerinde Zamanaşımı	302
2.3. KARAPARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİ MEVZUATI.....	303
2.3.1. Genel Açıklama.....	303
2.3.2. Kimlik Tespiti.....	304
2.3.2.1. Kendi Adına Hareket Edilmesi Durumunda Kimlik Tespiti .	305
2.3.2.2. Başkası Adına Hareket Edilmesi Durumunda Kimlik Tespiti	306
2.3.2.3. Kendi Adına, Fakat Başkası Hesabına Hareket Edilmesi Durumunda Bildirim Zorunluluğu	307
2.3.2.4. Kayıtların Saklanması ve Yükümlülüğün İhlali	307
2.3.3. Şüpheli İşlem Bildirimi.....	307
2.3.3.1. Şüpheli İşlemin Kapsamı.....	307
2.3.3.2. Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesi ve Bildirimde Süre.....	308
2.3.3.3. Şüpheli İşlem Bildirimlerinin Gizliliği ve Bildirimde Bulunanların Korunması.....	308
2.3.4. Devamlı Bilgi Verme.....	309

2.3.5. Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi	309
2.4. BANKACILIK KANUNU.....	309
2.5. TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KANUNU	311
2.5.1. Genel Açıklama.....	311
2.5.2. Bankalar ve Diğer Mali Kuruluşların Müşterilerinin Risk İşlemleri Hakkında Yönetmelik.....	311
2.5.3. Risk, Protestolu Senet ve Karşılıksız Çek İşlemleri Genelgesi	312
2.6. ÇEK KANUNU.....	313
2.6.1. Genel Açıklama.....	314
2.6.2. Bankaların Yükümlülükleri.....	314
2.6.3. Çek Defterlerinin Basılması ve Şekli.....	314
2.6.4. Karşılıksız Çek ve Bankaların Sorumluluğu.....	315
2.6.5. Karşılıksız İşlemi.....	316
2.6.6. Çekin Vadesi.....	317
2.6.7. Karşılıksız Çek ile İlgili Ceza Sorumluluğu	317
2.6.8. Çek Kanunu'na Göre Uygulanacak Diğer Cezai Hükümler.....	319
2.7. KAMBİYO MEVZUATI.....	320
2.8. SİGORTACILIK MEVZUATI.....	321

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FACTORING İŞLEMİNİN VERGİSEL BOYUTU

3.1. GELİR VERGİSİ.....	322
3.1.1. Genel Olarak Gelir Vergisi.....	322
3.1.1.1. Genel Açıklama.....	322
3.1.1.2. Gelir Vergisinin Konusu	324
3.1.1.3. Gelir Vergisinin Mükellefleri.....	324
3.1.1.4. Gelir Vergisinin Tarhı.....	325
3.1.1.5. Gelir Vergisinde Muaflık ve İstisnalar	325
3.1.1.6. Gelirin Toplanması.....	325
3.1.1.7. Gelir Vergisinin Beyan ve Ödeme Dönemleri.....	327
3.1.2. Gelir Vergisinin Factoring ile İlgisi.....	327
3.2. KURUMLAR VERGİSİ.....	328
3.2.1. Genel Olarak Kurumlar Vergisi.....	328
3.2.1.1. Genel Açıklama.....	328
3.2.1.2. Kurumlar Vergisinin Konusu	328
3.2.1.3. Kurumlar Vergisinin Mükellefleri	329
3.2.1.4. Kurumlar Vergisinde Mükellefiyet Çeşitleri	330

3.2.1.5. Kurumlar Vergisinde Muafiyet ve İstisnalar	330
3.2.1.6. Kurumlar Vergisinde Matrahın Belirlenmesi	330
3.2.1.7. Kurumlar Vergisinde Zarar Mahsubu	331
3.2.1.8. Kurumlar Vergisinde Beyan	333
3.2.1.9. Kurumlar Vergisinin Ödenmesi	333
3.2.1.10. Kurumlar Vergisinin Oranı	334
3.2.1.11. Kurumlar Vergisinde Kar Dağıtım Stopajı	334
3.2.2. Kurumlar Vergisinin Factoring ile İlgisi	334
3.3. KATMA DEĞER VERGİSİ	335
3.3.1. Genel Olarak Katma Değer Vergisi	335
3.3.1.1. Genel Açıklama	335
3.3.1.2. Katma Değer Vergisinin Konusu	337
3.3.1.3. Katma Değer Vergisinin Mükellefi ve Sorumlusu	337
3.3.1.4. Katma Değer Vergisinde Matrah	338
3.3.1.5. Katma Değer Vergisinin Oranı	338
3.3.1.6. Katma Değer Vergisinde İstisnalar	339
3.3.2. Katma Değer Vergisinin Factoring ile İlgisi	339
3.4. BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ	340
3.4.1. Genel Olarak Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	340
3.4.1.1. Genel Açıklama	340
3.4.1.2. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Konusu	341
3.4.1.3. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Mükellefleri	341
3.4.1.4. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde İstisnalar	342
3.4.1.5. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Matrahı	344
3.4.1.6. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Oranı	344
3.4.2. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Factoring ile İlgisi	345
3.5. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	348
3.5.1. Genel Olarak Özel Tüketim Vergisi	348
3.5.1.1. Genel Açıklama	348
3.5.1.2. Özel Tüketim Vergisinin Konusu	348
3.5.1.3. Özel Tüketim Vergisi ile İlgili Kavramlar	349
3.5.1.4. Özel Tüketim Vergisinin Mükellefi ve Vergi Sorumlusu	350
3.5.1.5. Özel Tüketim Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay	350
3.5.1.6. Özel Tüketim Vergisinin Vergileme Ölçüleri ve Matrahı	351
3.5.1.7. Özel Tüketim Vergisinin Oranı veya Tutarı	351
3.5.1.8. Özel Tüketim Vergisinde İstisnalar	351
3.5.2. Özel Tüketim Vergisinin Factoring ile İlgisi	352
3.6. DAMGA VERGİSİ	352

3.6.1. Genel Olarak Damga Vergisi.....	352
3.6.1.1. Genel Açıklama.....	352
3.6.1.2. Damga Vergisinin Konusu	352
3.6.1.3. Damga Vergisinin Mükellefleri	353
3.6.1.4. Damga Vergisinde Matrah	353
3.6.1.5. Damga Vergisinin Oranı	354
3.6.1.6. Damga Vergisinde Ödeme Şekilleri	355
3.6.1.6.1. Basılı Damga Konularak Ödeme	355
3.6.1.6.2. Makbuz Karşılığı Ödeme.....	355
3.6.1.6.3. İstihkaktan Kesinti Yapılarak Ödeme.....	355
3.6.1.7. Damga Vergisinde İstisnalar	355
3.6.2. Damga Vergisinin Factoring ile İlgisi	356
3.7. HARÇLAR KANUNU.....	358
3.7.1. Genel Olarak Harçlar.....	358
3.7.1.1. Genel Açıklama.....	358
3.7.1.2. Harçların Konusu.....	358
3.7.1.3. Harçların Mükellefleri	358
3.7.1.4. Harçlarda Matrah.....	359
3.7.1.5. Harçlarda Ödeme Şekilleri	359
3.7.1.6. Harçlarda İstisnalar.....	359
3.7.2. Harçların Factoring ile İlgisi.....	359
3.8. KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONU	360
3.8.1. Genel Olarak Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu	360
3.8.1.1. Genel Açıklama.....	360
3.8.1.2. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonunun Konusu.....	360
3.8.1.3. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonunun Matrahı	360
3.8.1.4. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonunun Oranı.....	361
3.8.1.5. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonuna Kesinti Yapılmayacak Krediler	362
3.8.1.6. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintilerinin Ödenmesi.....	365
3.8.2. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu'nun Factoring ile İlgisi.....	365
3.9. EMLAK VERGİSİ.....	366
3.9.1. Genel Olarak Emlak Vergisi.....	366
3.9.1.1. Genel Açıklama.....	366
3.9.1.2. Emlak Vergisinin Konusu	366
3.9.1.3. Emlak Vergisinin Mükellefi.....	367
3.9.1.4. Emlak Vergisinde İstisnalar	367

3.9.1.5. Emlak Vergisinin Matrahı.....	367
3.9.1.6. Emlak Vergisinin Oranı	367
3.9.1.7. Emlak Vergisinin Tahakkuku ve Ödemesi.....	368
3.9.2. Emlak Vergisinin Factoring ile İlgisi.....	369
3.10. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ	369
3.10.1. Genel Olarak Motorlu Taşıtlar Vergisi.....	369
3.10.1.1. Genel Açıklama.....	369
3.10.1.2. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Konusu	369
3.10.1.3. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Mükellefi.....	370
3.10.1.4. Motorlu Taşıtlar Vergisinde İstisnalar	370
3.10.1.5. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Ölçü ve Oranları	371
3.10.1.6. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Tahakkuku ve Ödemesi	371
3.10.2. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Factoring ile İlgisi	371
3.11. ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ	372
3.11.1. Genel Olarak Özel İletişim Vergisi	372
3.11.1.1. Genel Açıklama.....	372
3.11.1.2. Özel İletişim Vergisi.....	372
3.11.2. Özel İletişim Vergisinin Factoring ile İlgisi.....	373
3.12. İLAN VE REKLAM VERGİSİ	374
3.12.1. Genel Olarak İlan ve Reklam Vergisi	374
3.12.2. İlan ve Reklam Vergisinin Factoring ile İlgisi	375
3.13. ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	375
3.13.1. Genel Olarak Çevre Temizlik Vergisi	375
3.13.2. Çevre Temizlik Vergisinin Factoring ile İlgisi.....	376
3.14. VERGİ USUL KANUNU	376
3.14.1. Genel Açıklama.....	376
3.14.2. Mükellefin Ödevleri.....	378
3.14.2.1. Bildirme Ödevi.....	378
3.14.2.1.1. İşe Başlamayı Bildirme	378
3.14.2.1.2. Değişikliklerin Bildirilmesi.....	379
3.14.2.1.3. İş İbrakmanın Bildirilmesi.....	380
3.14.2.1.4. Bildirmelerde Süre ve Şekil	381
3.14.2.2. Defter Tutma Ödevi.....	381
3.14.2.2.1. Defter Tutmak Zorunda Olanlar.....	382
3.14.2.2.2. Defter Tutmada Hesap Dönemi.....	382
3.14.2.2.3. Tüccarların Sınıfı Açısından Defterler	382
3.14.2.2.4. Tutulacak Defterler.....	383
3.14.2.2.5. Muhasebe Defterlerinde Kayıt Düzeni	385

3.14.2.2.6. Defterlerin Tasdiki.....	387
3.14.2.3. Belge Düzenine Uyuma Ödevi.....	389
3.14.2.3.1. Fatura.....	390
3.14.2.3.2. Gider Pusulası	391
3.14.2.3.3. Perakende Satış Fişi	391
3.14.2.3.4. Serbest Meslek Makbuzu	392
3.14.2.3.5. Ücret Bordrosu	392
3.14.2.4. Envanter Çıkarmak, Değerleme Yapmak ve Bilanço Düzenlemek Ödevi.....	393
3.14.2.5. Muhafaza ve İbraz Ödevi	393
3.14.2.6. Vergi Levhası Asma Ödevi	394
3.14.2.7. Diğer Ödevler.....	394
3.14.3. Değerleme Hükümleri.....	395
3.14.3.1. Alacak ve Borçların Değerlemesi	396
3.14.3.1.1. Alacakların Değerlemesi	396
3.14.3.1.2. Borçların Değerlemesi.....	396
3.14.3.1.3. Yabancı Paraların Değerlemesi.....	397
3.14.3.1.4. Reeskont Uygulaması	397
3.14.3.1.4.1. Genel Açıklama.....	397
3.14.3.1.4.2. Reeskont Uygulamasının Koşulları.	399
3.14.3.1.4.3. Reeskont ile İlgili Özellikli Durumlar	400
3.14.3.1.4.4. Reeskont Tutarının Hesaplanması..	403
3.14.3.1.4.5. Factoring Şirketlerinde Reeskont Uygulaması	404
3.14.3.2. Şüpheli Alacaklar Karşılığı	406
3.14.3.2.1. Şüpheli Alacakların Tanımı	406
3.14.3.2.2. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayırabilecek Olanlar .	406
3.14.3.2.3. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayıramayacak Olanlar.....	407
3.14.3.2.4. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayırabilmenin Koşulları.....	407
3.14.3.2.5. Karşılık Ayrılan Şüpheli Alacığın Tahsil Edilmesi veya Tahsilin İmkansız Hale Gelmesi	409
3.14.3.2.6. Şüpheli Alacak Karşılığında Özellik Arz Eden Durumlar.....	409
3.14.3.2.7. Factoring İşlemlerinde Şüpheli Alacak Karşılığı.....	413

DÖRDÜNCÜ KISIM
FACTORING İŞLEMLERİ MUHASEBESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
FACTORING ŞİRKETİ AÇISINDAN MUHASEBE UYGULAMASI

1.1. FACTORING ŞİRKETİ İÇİN TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ..	420
1.2. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARINDA KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	423
1.3. FACTORING İŞLEMİNDE KULLANILAN HESAPLAR.....	425
1.3.1. Kasa.....	425
1.3.2. Efektif Deposu.....	426
1.3.3. Yurtiçi Bankalar.....	426
1.3.4. Yurtdışı Bankalar.....	428
1.3.5. Factoring Alacakları.....	429
1.3.6. Tasfiye Olunacak Alacakları ve Zarar Niteliğindeki Alacaklar	448
1.3.7. Özel Karşılıklar.....	450
1.3.8. Ana Faaliyet Alacakları Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları ..	451
1.3.9. Dövizde Endeksli Alacaklar Anapara Kur Azalış Karşılıkları.....	452
1.3.10. Factoring İşlemlerinden Borçlar	452
1.3.11. Ödenecek Vergi, Resim, Harç, Prim ve Fonlar.....	453
1.3.12. Factoring Alacaklarından Alınan Faizler	453
1.3.13. Tasfiye Olunacak ve Zarar Niteliğindeki Alacaklardan Alınan Faizler.....	456
1.3.14. Factoring İşlemlerinden Borçlara Verilen Faizler.....	456
1.3.15. Factoring Alacaklarından Alınan Ücret ve Komisyonlar.....	456
1.3.16. Nazım Hesaplar.....	457
1.3.17. Yabancı Paralı İşlemler ile İlgili Hesaplar	469
1.4. FACTORING İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	471
1.4.1. İskontolu Factoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	472
1.4.1.1. Alacağın Factoring Şirketi Tarafından Temlik Alınması.....	472
1.4.1.2. Alacağın Nazım Hesaplara Kaydedilmesi.....	473
1.4.1.3. Satıcı Firmaya Ödeme Yapılması	474
1.4.1.4. Dönem Sonu Faiz İşlemleri.....	475
1.4.1.5. Alacağın Tahsil Edilmesi.....	476
1.4.1.6. Bakiye Faiz Gelirinin Kaydedilmesi	477
1.4.1.7. Nazım Hesapların Kapatılması.....	478
1.4.2. İskontosuz Factoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	478

1.4.2.1. Alacağın Factoring Şirketi Tarafından Temlik Alınması.....	478
1.4.2.2. Alacağın Nazım Hesaplara Kaydedilmesi.....	480
1.4.2.3. Satıcı Firmaya Ödeme Yapılması	481
1.4.2.4. Satıcı Firmaya Komisyon Tahakkuk Ettirilmesi	482
1.4.2.5. Satıcı Firmaya Faiz Tahakkuk Ettirilmesi	482
1.4.2.6. Alacağın Tahsil Edilmesi.....	483
1.4.2.7. Satıcı Firmaya Ödenecek Bakiye Tutarın Hesaplanması	484
1.4.2.8. Bakiye Tutarın Satıcı Firmaya Ödenmesi	485
1.4.2.9. Nazım Hesapların Kapatılması.....	486
1.4.3. Ek Teminat Olarak Alınan Çek ve Senetlerin Muhasebeleştirilmesi .	487
1.4.4. Tahsili Sorunlu Hale Gelen Factoring Alacaklarının Muhasebeleştirilmesi.....	488
1.4.4.1. Factoring Alacağının Tahsilinin Sorunlu Hale Gelmesi.....	488
1.4.4.2. Sorunlu Alacağa Karşılık Ayrılması	489
1.4.4.3. Sorunlu Alacaktan Tahsilat Yapılması	489
1.4.4.4. Ayrılan Karşılık Tutarının Düzeltilmesi	490
1.4.4.5. Sorunlu Alacağın Zarar Niteliğindeki Alacaklar Hesabına Aktarılması.....	491
1.4.4.6. Karşılık Hesaplarının Değiştirilmesi	491

İKİNCİ BÖLÜM

SATICI FİRMA AÇISINDAN MUHASEBE UYGULAMASI

2.1. SATICI FİRMA İÇİN TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ	493
2.1.1. Genel Açıklama.....	493
2.1.2. Düzenlemenin Amacı.....	493
2.1.3. Düzenlemenin Niteliği.....	494
2.1.4. Düzenlemenin Kapsamı.....	495
2.1.5. Muhasebenin Temel Kavramları	495
2.1.5.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı	496
2.1.5.2. Kişilik Kavramı.....	496
2.1.5.3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı	496
2.1.5.4. Dönemsellik Kavramı	496
2.1.5.5. Parayla Ölçülme Kavramı	497
2.1.5.6. Maliyet Esası Kavramı.....	497
2.1.5.7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı.....	497
2.1.5.8. Tutarlılık Kavramı.....	497
2.1.5.9. Tam Açıklama Kavramı.....	497

2.1.5.10.İhtiyatlık Kavramı.....	498
2.1.5.11.Önemlilik Kavramı.....	498
2.1.5.12.Özün Önceliği Kavramı	498
2.1.6. Muhasebe Politikalarının Açıklanması.....	498
2.1.7. Mali Tablolar.....	499
2.1.7.1. Düzenlenmesi İstenen Mali Tablolar.....	499
2.1.7.2. Mali Tabloların Amaçları	500
2.1.7.3. Mali Tablolardaki Bilgilerin Özellikleri.....	500
2.1.7.4. Temel Mali Tabloların Düzenlenme İlkeleri	500
2.1.7.4.1. Gelir Tablosu İlkeleri	500
2.1.7.4.2. Bilanço İlkeleri.....	502
2.1.8. Tekdüzen Hesap Çerçevesi.....	505
2.2. FACTORING İŞLEMİNDE KULLANILAN HESAPLAR.....	508
2.2.1. 100 Kasa.....	508
2.2.2. 101 Alınan Çekler.....	510
2.2.3. 102 Bankalar.....	512
2.2.4. 120 Alıcılar.....	514
2.2.5. 121 Alacak Senetleri.....	516
2.2.6. 320 Satıcılar.....	518
2.2.7. 373 Maliyet Giderleri Karşılığı.....	519
2.2.8. 780 Finansman Giderleri.....	520
2.2.9. 900 Nazım Hesaplar.....	521
2.3. FACTORING İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	522
2.3.1. Yurtiçi Factoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	523
2.3.1.1. Vadeli Satış Yapılması	523
2.3.1.2. Fatura Temliklerinin Muhasebeleştirilmesi	523
2.3.1.2.1. Alacağın Factoring Şirketine Temlik Edilmesi...	523
2.3.1.2.2. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınması Durumu.....	524
2.3.1.2.3. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınmaması Durumu.....	528
2.3.1.3. Kıymetli Evrak Temliklerinin Muhasebeleştirilmesi	530
2.3.1.3.1. Müşteriden Kıymetli Evrak Alınması	530
2.3.1.3.2. Kıymetli Evrakların Factoring Şirketine Temlik Edilmesi	531
2.3.1.3.3. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınması Durumu.....	532

2.3.1.3.4. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınmaması Durumu.....	536
2.3.1.4. Yurtiçi Alacakların Geri Temlik Edilmesi.....	538
2.3.1.4.1. Fatura Temliklerinde Alacakların Geri Temlik Edilmesi.....	538
2.3.1.4.1.1. Ön Ödeme Alınması Durumunda Alacakların Geri Temlik Edilmesi...	538
2.3.1.4.1.2. Ön Ödeme Alınmaması Durumunda Alacakların Geri Temlik Edilmesi...	540
2.3.1.4.2. Kıymetli Evrak Temliklerinde Alacakların Geri Temlik Edilmesi.....	541
2.3.1.4.2.1. Ön Ödeme Alınması Durumunda Kıymetli Evrakların Geri Temlik Edilmesi.....	541
2.3.1.4.2.2. Ön Ödeme Alınmaması Durumunda Kıymetli Evrakların Geri Temlik Edilmesi.....	543
2.3.2. Uluslararası Factoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	544
2.3.2.1. İhracat Factoring İşlemleri.....	544
2.3.2.1.1. Vadeli İhracat Yapılması.....	544
2.3.2.1.2. İhracatta Fatura Temliklerinin Muhasebeleştirilmesi.....	545
2.3.2.1.2.1. İhracat Bedelinin Factoring Şirketine Temlik Edilmesi.....	545
2.3.2.1.2.2. Kur Değerlemesi Yapılması.....	546
2.3.2.1.2.3. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınması Durumu.....	548
2.3.2.1.2.4. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınmaması Durumu.....	553
2.3.2.1.3. İhracatta Kıymetli Evrak Temliklerinin Muhasebeleştirilmesi.....	555
2.3.2.1.3.1. Müşteriden Kıymetli Evrak Alınması.....	555
2.3.2.1.3.2. Kıymetli Evrakların Factoring Şirketine Temlik Edilmesi.....	556
2.3.2.1.3.3. Kur Değerlemesi Yapılması.....	557
2.3.2.1.3.4. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınması Durumu.....	557
2.3.2.1.3.5. Factoring Şirketinden Ön Ödeme Alınmaması Durumu.....	562

2.3.2.1.4. İhracat Alacaklarının Geri Temlik Edilmesi	564
2.3.2.2. İthalat Factoringi İşlemleri	565
2.3.2.2.1. İthalatın Factoring Şirketi Tarafından Finanse Edilmesi.....	566
2.3.2.2.1.1. İthalat İşleminin Gerçekleşmesi	566
2.3.2.2.1.2. İthalatçının Borcunu Factora Devretmesi.....	566
2.3.2.2.1.3. Kur Değerlemesi Yapılması.....	567
2.3.2.2.1.4. Factoring Şirketinin Komisyon Tahakkuk Ettirmesi.....	570
2.3.2.2.1.5. İthalatçı Firmanın Faiz Reeskontu Yapması	570
2.3.2.2.1.6. Factoring Şirketinin Faiz Faturası Düzenlemesi	571
2.3.2.2.1.7. İthalatçı Firmanın Borcunu Ödemesi.....	572
2.3.2.2.2. İthalat Borcunun Factoring Şirketine Devredilmesi	572
2.3.2.2.2.1. İthalat İşleminin Gerçekleşmesi	573
2.3.2.2.2.2. Satıcının Alacağını Factoring Şirketine Devretmesi	573
2.3.2.2.2.3. Kur Değerlemesi Yapılması.....	574
2.3.2.2.2.4. İthalatçı Firmanın Borcunu Ödemesi.....	574

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHASEBE İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMA

3.1. İSKONTOLU FACTORİNG İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMA.....	576
3.1.1. Factoring Şirketi Açısından Muhasebe İşlemleri	578
3.1.1.1. Yevmiye Kayıtları.....	578
3.1.1.2. Büyük Defter Kayıtları.....	582
3.1.2. Satıcı Firma Açısından Muhasebe İşlemleri	584
3.1.2.1. Yevmiye Kayıtları.....	584
3.1.2.2. Büyük Defter Kayıtları.....	586
3.2. İSKONTOSUZ FACTORİNG İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMA.....	587
3.2.1. Factoring Şirketi Açısından Muhasebe İşlemleri	590

İÇİNDEKİLER

3.2.1.1. Yevmiye Kayıtları.....	590
3.2.1.2. Büyük Defter Kayıtları.....	593
3.2.2. Satıcı Firma Açısından Muhasebe İşlemleri	595
3.2.2.1. Yevmiye Kayıtları.....	595
3.2.2.2. Büyük Defter Kayıtları.....	598
FACTORING İLE İLGİLİ YARGI KARARLARI	601
EKLER.....	615
Ek 1- Şirketlerin Kuruluşunda Aranacak Belgeler.....	617
Ek 2- Faaliyet İzni Müracaatında Gerekli Belgeler.....	619
Ek 3- Yabancı Şirketlerin Şube Açma Başvurusunda Gerekli Belgeler	620
Ek 4- Şirket Kurucularına/Hisse Alacaklara İlişkin Beyanname (Gerçek Kişiler).....	621
Ek 5- Şirket Kurucularına/Hisse Alacaklara İlişkin Beyanname (Tüzel Kişiler).....	625
Ek 6- Adli Sicil Başvurusu.....	628
Ek 7- Taahhütname.....	629
Ek 8- Taahhütname.....	630
Ek 9- Bilanço (Aktif Kalemler).....	631
Ek 10- Bilanço (Pasif Kalemler).....	632
Ek 11- Bilanço (Nazım Hesaplar).....	633
Ek 12- Gelir Tablosu.....	634
Ek 13- Özkaynaklarda Muhasebeleştirilen Gelir Gider Kalemlerine İlişkin Tablo	635
Ek 14- Özkaynak Değişim Tablosu.....	636
Ek 15- Nakit Akış Tablosu.....	637
Ek 16- Kâr Dağıtım Tablosu.....	638
KAYNAKÇA.....	639

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
age	: Adı Geçen Eser
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BGK	: Belediye Gelirleri Kanunu
BK	: Borçlar Kanunu
BSMV	: Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
C/H	: Cari Hesap
DVK	: Damga Vergisi Kanunu
EUR	: Avrupa Para Birimi
EVAS	: Elektronik Veri Aktarım Sistemi
EVK	: Emlak Vergisi Kanunu
FASB	: ABD Finansal Muhasebe Standartları Kurulu
FCI	: Factors Chain International
FKK	: Finansal Kiralama Kanunu
GVK	: Gelir Vergisi Kanunu
HK	: Harçlar Kanunu
İGEME	: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
IASC	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi
ICC	: Milletlerarası Ticaret Odası
IFC	: International Factors Group
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KDVK	: Katma Değer Vergisi Kanunu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname

KISALTMALAR

KİT	: Kamu İktisadi Teşekkülü
KKDF	: Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu
KOB	: Kâr Zarar Ortaklığı Belgesi
KOBİ	: Küçük ve Orta Boy İşletme
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
L/C	: Akreditif
LIBOR	: Londra Bankalar Arası Faiz Oranı
md.	: Madde
MK	: Türk Medeni Kanunu
MTVK	: Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OYAK	: Ordu Yardımlaşma Kurumu
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
ÖTVK	: Özel Tüketim Vergisi Kanunu
s.	: Sayfa
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SerPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standardı
TİRK	: Ticari İşletme Rehni Kanunu
TİRT	: Ticari İşletme Rehni Tüzüğü
TKKBK	: Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu
TL	: Türk Lirası
TMO	: Toprak Mahsulleri Ofisi
TMS	: Türkiye Muhasebe Standardı

TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
T.P.	: Türk Parası
TSHK	: Türk Sivil Havacılık Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
t.y.	: Tarih Yok
UNIDROIT	: International Institute For the Unification of Private Law
USD	: Amerikan Doları
vb	: Ve Benzeri
VDMK	: Varlığa Dayalı Menkul Kıymet
VUK	: Vergi Usul Kanunu
Y.P.	: Yabancı Para

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1-	Nakit Döngüsü.....	6
Şekil 2-	Yurtiçi Factoring Sisteminin İşleyişi	16
Şekil 3-	Uluslararası Factoring Sisteminin İşleyişi.....	18
Şekil 4-	İthalatın Factor Tarafından Finanse Edilmesi Sisteminin İşleyişi.....	30
Şekil 5-	İthalat Borcunun Factore Devredilmesi Sisteminin İşleyişi.....	31
Şekil 6-	Fatura İskontosu Sisteminin İşleyişi.....	39
Şekil 7-	Uluslararası Factoringde Çift Factor Sisteminin İşleyiş Süreci	75
Şekil 8-	Zincirleme Factoring Sisteminin İşleyiş Süreci	80
Şekil 9-	Peşin Ödeme Şeklinin İşleyiş Süreci.....	88
Şekil 10-	Mal Mukabili Ödeme Şeklinin İşleyiş Süreci	92
Şekil 11-	Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinin İşleyiş Süreci.....	96
Şekil 12-	Kabul Kredili Ödeme Şeklinin İşleyiş Süreci	98
Şekil 13-	Akreditif Ödeme Şeklinin İşleyiş Süreci.....	117
Şekil 14-	Alacağın Temlikinin Tarafları	238
Şekil 15-	Reeskont İşlemi	398

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1-	Factoring Çeşitlerinin Fonksiyonları.....	41
Tablo 2-	Yıllar İtibariyle Dünyada Factoring İşlem Hacmi (Milyon USD).....	135
Tablo 3-	Yıllar İtibariyle Dünyada Factoring İşlem Hacminin Kıtalar Dağılımı (Milyon USD)	136
Tablo 4-	Türkiye Factoring İşlem Hacmi (Milyon USD).....	147
Tablo 5-	Avrupa Birliği'nde KOBİ Sınıflandırması	195
Tablo 6-	Türkiye'de KOBİ Sınıflandırması	195
Tablo 7-	BASEL II Standartlarında KOBİ Sınıflandırması.....	196

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1-	Yıllar İtibariyle Dünyada Factoring İşlem Hacmi	135
Grafik 2-	2009 Yılı Kıtalar İtibariyle Factoring İşlem Hacmi	137